

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán
és szombaton

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívüli
olcsó áron közöl a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.

a Gedeon és Társa nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hirde-
tések, nyiltterek és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Groszman J. antiquar-fizletében, Falkenstein S. dohánytözsdéjében, Hesz Jenő, Gubás F., Groszmann J. és Nagy Lajos fűszerkereskedésében kaphatók.

A sajtó ellen.

Nagyon érthető, hogy ez a kormányzat már a sajtószabadság ellen is tör. Ez a szabadság fölöttébb alkalmatlan neki. Különösen most, mikor készül a kvóta-emelés merénylete, mely ellen küzdve, az igazán szabad sajtó nehéz köveket gördít a kormány elé és azok elé, kik még ennek a gyalázatosnak készülő alkunak utjain is settenkednek már és mintha segédkezet akarnának nyújtani valamely perfid fordulattal az osztrákok kizsákmányolási kísérletéhez.

A mely sajtó ezt támogatja, védelmezi vagy megbocsáthatónak tartja, annak persze kedvében járna a Bánffy-miniszterium, ha külön sajtótörvényt lehetne csinálni és alkalmazni a mindenkor kormánypárti ujságokra és külön, drákói szabályokat azokra a lapokra, melyek valósággal a közvélemény szolgálatában állanak és azokra a hírlapírókra, kik meggyőződésük szerint és mikor indok van rá, megbotrányozásuk szerint bírálják a kormányférfiakat s azokat, kik közügyben sáfárkodnak és mégis a közérdek ellenére.

Szerencsére: a sajtónak ezen organumai vannak többségben, ami egyébiránt egészen természetes is. Ilyen sajtóra van szüksége és igénye a közönségnek, nem pedig olyanra, mely tegnap még halálilig fogadkozott, hogy a kvóta-emelést visszautasítja a kormány és ma már azon a ponton van, hogy csak a két állam lakosszáma szerint való kvótamegállapítást utasítja vissza Bánffy elvileg, de nem idegen attól, hogy „elfogadható” elvi alapon más megfelelő számítástétessék, ami azt jelenti, hogy a megfelelő mértéket immár — az osztrákok állapítják meg, vagy végső esetben a felség, kinek döntését ily alakban kihívni a legnagyobb kiméletlenség a vakmerő túlzásokban hatást nem ösmerő osztrákoktól, kiknek aztán mégis igazuk maradhat, ugyancsak kétes dicsőségére annak a közjogi állapotnak, melyhez a szabadelvű párt oly végzetesen ragaszkodik.

Valósággal az egyetlen találó megjelölés erre az, amit egy ellenzéki lap írt, hogy az osztrákok a közözügyet össze-tévesztik a Bakonnyal. De mert ilyen erősen találó megjelölések is vannak, azért keresi ez a kormányzat a sajtó ellen a megtorlást abban a törvényjavaslatban, mely szól a bünvádi perrend-tartás életbeléptetéséről és törekszik arra,

hogy a tizenhatodik szakasszal kijátsza a sajtószabadságot és a magánbecsület ellen nyomtatvány utján elkövetett rágalmozást és becsületsértést a rendes bíróságok illetékessége elé akarja utalni.

Sokat foglalkozott már a közvélemény ezzel a kísérlettel és oly erőteljes volt ellene a támadás minden körben, hogy jogosan el lehetett volna várni az igazságügyminiszter meghátrálását már a bizottságban. De a miniszter nem hátrál. Ragaszkodik az ő képtelen szakaszához makacsul és vitatja minden jogászszal szemben egymaga, hogy a szakasz kizárólag a magánügyekre vonatkozik, holott ezt a gyakorlat, az élet száz példája czáfolja meg a mostani eljárás eseteivel.

Nem csupán az ellenzék áll szemközt az igazságügyi bizottságban a miniszter fölfogásával és merényletével, de a pártjabeliek is, ő pedig mindamellett csökönyösen vitatja, hogy a magánbecsületnek csak a rendes bíróság nyújthat védelmet és hogy a nyilvános megítéltetés eseteiben el lehet választani a magánembert attól, aki a közérdek ellen vét. A bizottság tanácskozásaiban eddig egyedül áll nézetével a miniszter. Nem osztja azt a bizottság előadója, a ki rendszerint egy véleményen szokott lenni a miniszterrel, nem osztják a bizottság kormánypárti tagjai, de az igazságügyminiszter mindamellett le akarja nyakazni az igazságot és még a Chorin Ferencz, Szivák Imre, Beksics Gusztáv által javasolt enyhítésekre sem hajlandó.

Nyilvánvaló ebből a cél, melyet a Bánffy-kormányzat követ. *Rendszabályozni akarja a sajtót* a nagy elvek fölaldozásával. És nem hallgat még a saját embereire sem, kik közül az egyik igen jellemzően fölállította a tételt, hogy hiszen lehet a köztisztviselőnek a sajtó által érintett ténye egészen magánjellegű és mégis a zsüri elé kell vinni s viszont, a ki magánügyén: uzsorás, nemzetiségi agitator stb. bár cselekménye erősen érinti a közérdeket, még sem fog az esküdtszék elé tartozni, tehát azok birálatánál a sajtó már feszélyezve volna.

Erdély Sándor miniszter pedig egyszerűen azt mondja erre, hogy az ő javaslata jó. Ezt feleli Sziváknak, ezt Emmer Kornélnak, a ki már egyenest vitatja az igazsághoz hiven, hogy a sajtóviszonyok nem szolgáltatnak semmi okot arra, mikép a sajtószabadság nagy

elvén csorbát ejtsünk. Az ellenzéki bizottsági tagoknak meg éppen nem is felel a miniszter. Képtelen rá. Nincsenek érvei, nem is lehetnek, mert az az egyetlen kifogás, hogy az esküdtszék néha következetlen ítéleteket hoznak, szintén alaptalan. Mert ha igaz is, hogy az esküdtek némelykor felmentő ítéletet hoznak, mikor vétkességet állapítanak meg, ez teljesen logikus, mivel a sértő közlemény szerzője nem érdemel büntetést, ha igazat írt és ha azt közérdekből írta.

Különben is azok az esetek, melyekre a miniszter a merényletét alapítja, szórványosak is, nem is lényegesek. Csak a legnagyobb rosszakarattal lehet azokból ösztönt meríteni a sajtószabadság principiumának ostromlására. Ezt fölismerte a szakbizottság, föl fogja ismerni a képviselőháznak talán még a többsége is. Végre is, a törvényhozó testület nem lehet eszközévé a közszabadságok tudatos megrontásának és inkább egy, különben is messze a föladatai mögött álló minisztert ejt el, minthogy elejtse a sajtószabadságot, mely épp oly erős biztosítéka az alkotmánynak, mint maga a népképviselő.

Egy képviselő.

— **Eredménytelenség — válság.** Egy özszeesküvést nem lehet jobban titkolni, mint a mennyire titkolják a kvótabizottságok tárgyalásainak eredménytelenségét. A szöbéli tárgyalások a fővárosba érkezett osztrák kvóta bizottság albizottsága és a magyar albizottság között hétfőn megkezdődtek és alkalmasint már bevégeződtek, a nélkül, hogy közeledés — megállapodásról nem is szólva — létrejöhetett volna. Mindez előre volt látható és miután csodák manapság nem igen történnek, előre látható az is, hogy minden megy tovább a maga rendes útján, a válsághoz. A kormányok most megkezdik a direkt tárgyalást, a mit ugyan már másfél évvel ezelőtt is megtehettek volna és ha ők se tudnak megállapodni: jön a lemondás. Mára (szerdára) vagy holnapra várják, hogy Bánffy a Badenivel folytatandó, minden valószínűség szerint *szintén eredménytelen tárgyalás után beadja az egész kabinet lemondását*, a melyről remélik, hogy Ő felsége nem fogja elfogadni. Mértékadó politikusok között igen kevesen vannak, a kik mégis abban reménykednek, hogy Badeni és Bánffy tárgyalásának valami sikere, eredménye lehessen. Bánffy miniszterelnök hir szerint, új kvóta-kiszámítási alapot fog ajánlani Badeni miniszterelnöknek. A direkt és indirekt adók bruttóbevételei képeznék ezt az új alapot, a melyhez állítólag hozzájárultak a szabadelvű párt vezérférfiai, mint Széll Kálmán, Tisza Kálmán és Csáky Albin. Nyilvánvaló azonban, hogy ez az új kiszámítási alap sem fogja megnyerni kedves szomszédaink

miniszterelnökének magas tetszését, mert nekik tudvalevőleg nem egy helyes és igazságos kiszámítási kulcs kell, hanem az, hogy mi *ujabb, elviselhetetlen terheket vegyünk magunkra* és az öszmonarkia érdekében való cenzuralizálás jusson érvényre. Ezeknek pedig a végsőkig ellentálni készek vagyunk és kell, hogy legyünk. A válság tehát feltartóztatathatatlannul közeledik és a kielégítő megoldás módját senki sem tudja.

Egyházkerületi közgyűlés.

— 1897. május 4. —

Miskolcz város a tiszáninneri ev. ref. egyházkerületnek székes fővárosa. A kerület kiváló papi és világi férfiai minden tavasszal itt szoktak összegyűlni, hogy az önkormányzat körében fölmerült nagyfontosságú ügyeket elintézzék.

Tegnap is nyolcz egyházmegye kiküldöttei, nyolcz vármegye köz- és társadalmi életének kitérősegei jelentek meg városunk falai között. Messze vidékről jöttek ide, még pedig szakadó esőben. A felsőbb hatalmak következetesen akként intézkednek, hogy a papok gyűlésére okvetlenül *eső legyen*.

A természetnek ilyen elszomorodása egyaránt nagyon összehangzott a közgyűlés hangulatával. Az anyaszentegyház egén ugyanis gondterhes felhő gyanánt mutatkozik a *szegénység, az anyagi szükség*, melylyel az egyházak lelkészei és tanítói küzdenek. Nagyon sok egyháza van a kerületnek olyan, ahol a lelkész évi fizetése alig éri el a 400 frtot! Ily nyomoruságos fizetés mellett hogyan lehet a mai viszonyok között azt kívánni, hogy az a műveltelekü ember nemes ambícióval teljesítse szent hivatását? Lehet-e kívánni, hogy világító szövétnak legyen a vallástalanság s a rideg közöny sötét rémei által fenyegetett hitélet mezején? Lehet-e kívánni, hogy a kormányos mentő szerepét vegye kezébe az egyház hajóján akkor, amikor hűvei a *felekezetenélküliség* hullámaiban elmerülni készülnek? . . . Ezt kívánni nem lehet. Az, a ki maga élete fentartásának küzdelmeiben összeroskad, mások hitéletére aligha gondolhat. Ez a szomorú helyzet teremtette meg a *káplán és tanítóhiány* kérdését. Ez a megdöbbentő kérdés vont sötét borot a tegnap összegyűlekezett egyházi atyák homlokára. Hogyan segítsenek ezen az égető bajon? . . . Ott van az *államsegély*.

Az államsegély! Kacagni kénytelen az ember, ha erre az államsegélyre gondol. A lelkészek és tanítók állami funkciókat végeznek s ezért fizet az állam annyit, hogy minden lelkésznek körülbelül 10 frt jut évenként. Hát államsegély ez? . . . Ez *nem államsegély*, hanem *koldusalamizna*. Igenis, koldusalamizna. Ezzel szúrja ki ez a kiseprőzni való kormány a közművelődés harcosainak a szemét. Az állam kasszájából csak keserves filléreket dobna a szellem munkásainak, hogy a nemzetfosztogató osztrákok a felemelt kvóta arányában annál több milliót markolhassanak ki katonai parádékra és egyéb hiábavaló fényes játékokra. Csak koldusfillér jut a szegény kálvinista papoknak, főképpen azért, mert *vastagnyak* a mi egyébként annyit jelent, hogy egyéni tisztesség és becsület dolgában, a szabadság szeretetében és politikai meggyőződés tekintetében megingathatatlanok. Ha a protestáns lelkészeket is könnyű szerrel meg lehetne nyerni a kormány rabló politikájának, akkor bizonyára rögtön *magasabb lenne az államsegély*.

A közösgyes rendszer alatt uralkodó kormányok legfőbb vezérelve ez: „Do, ut des”, vagyis: „Adok, hogy adj” s ha valamit ad, azért nem az állam, hanem *saját kortes-érdekei* javára kívánja az ellenszolgálatot. Példa erre a *középiszkolák államsegélye*. A kormány szívesen megadja az államsegélyt a felekezeti középiszkolának, ennek fejében azonban a törvény által biztosított felügyeleti jogon kívül belenyul azoknak beligazgatásába, a tanárok választásába s nagyon természetes, hogy az általa kinevezett tanároktól megköveteli, hogy azok az ő *politikájának szolgálatában álljanak*. Az apanagyfalusi Napoleon vezetése alatt álló kormánynak a szemében régóta nagy szálla a *sárospataki főiskola*. Régi vágya az, hogy ennek az iskolának a kormányzatába is belenyulhasson, mert hát az ott uralkodó hazafias szellem messze vidékre kihatólag terjeszti a szabadság és függetlenség magasztos elveit, évről-évre sűrű rajokban bocsátja ki kebeléből a magyar haza önállóságának és függetlenségének derék harcosait. Hogy ennek a szellemnek szárnyát szeghesse, a *főiskolát is államsegélylyel kínálta meg*. Ennek az államsegélynek az ügye fölött tegnap döntött a kerületi közgyűlés. Hosszas vita után ki-mondotta, hogy az *államsegély nem kell!* A Rákóczyak büszke iskolájának szabadságát,

önállóságát és függetlenségét néhány nyomorult ezer forintért feláldozni nem kívánja.

*

Az érdekes közgyűlés a következőleg folyt le:

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület tavaszi rendes közgyűlését május hó 4-én tartotta meg Miskolczon a kerületi felsőbb leánynevelőintézet dísztermében. A közgyűlésen a kerülethez tartozó nyolcz egyházmegye küldöttei, egyházi és világi tanácsbírái nagy számmal jelentek meg. Ott láttuk Kun Bertalan püspök és báró Vay Béla főgondnok, elnökökön kívül Fejes István, Tóth Dániel, Nagy Pál, Szabó Endre, Vadász Pál, Keresztury József, Antalffy László és Ragályi Géza espereseket, báró Vay Elemér főispán, Bernáth Elemér kassai kir. táblai tanácselnök, Ragályi Béla országgyűlési képviselő, Vécsey József kassai árvaszéki elnök, Farkas Ábrahám, Dókus Gyula egyházmegyei gondnokokat, Lévy József, Dókus Ernő, Debreczeny Bertalan, Zombory Gedő, Nagy Ignác, Kérészy Barnabás, Idrányi Ferenc kerületi tanácsbírák, Dobozy István, Meczner József, Vladár Ervin, Mikuleczky István, Kóczán Miklós, Csoma József, Bernáth Zoltán, Debreczeny Gábor, Fodor Pál egyházmegyei tanácsbírákat s több egyházi és világi férfiakat, Bizony Ákos kerületi ügyészt, Pataky Sándor ker. pénztárnokot, Radócsy György kerületi egyházi főjegyzőt, Czinke István, dr. Finkey József aljegyzőket. A sárospataki főiskola képviselőjében Szinyei Gerzson, Nagy Gusztáv és Kovács Sándor, a miskolci főgimnázium képviselőjében dr. Kovács Gábor igazgató, a rimaszombai főgimnázium képviselőjében Bodor István igazgató jelent meg.

A gyűlés Kun Bertalan püspök gyönyörű imájával vette kezdetét, mely után báró Vay Béla főgondnok eszmékben gazdag beszéddel a közgyűlést megnyitotta.

Az első tárgy Kun Bertalan püspök évi jelentése volt, melyben a múlt év kimagasló eseményeiről emlékezett meg. Az egyházkerület életében is nevezetes forduló pontot képezett a múlt év. A püspökök pásztorleveleinek felhívása folytán az összes egyházak magasztos érzelmei között ünnepezték meg hazánk fenállásának ezredéves ünnepét, azt maradandó alkotásokkal: templomok, iskolák építésével, könyvtárak alapításával tették emlékezetessé. Az egyházpolitikai tör-

A „SZABADSÁG” TÁRCZÁJA.

Gyűlölni, harcolni!

Gyűlölni kell, gyűlölni jó!
Harcol: életünkben ez a jó.
Mindig szeretni, túrni — hej!
Megalszunk épp', miként a tej.

A szeretet szelid tejét
Szeretteiddel szívjad, éld.
Gyűlölni kell az idegent,
Ki éles tört vesztetre fent.

Harcolni kell, harcolni jó!
Elpusztulástól ez megó!
A béke bukva, oly nagy,
Hogy többet ér egy szép halál.

Gyűlölni és harcolni kell!
Lám a nap is csak harczra kel:
Mert hogy elűzze éjjelét,
Rászánja ideje felét.

Dr. Nagy Mór.

Görömbölyi lány volt. . . .

Irta: Szeredy Dezső.

Görömbölyfalva nemcsak arról híres, hogy onnan kiverték a kormány által leküldött képviselőt, hanem arról is, hogy ott vannak a legszebb szökehajú, kékszemű lá-

nyok, a kiknek nótájától már tavasszal visszhangzik a mező. Mert hát a görömbölyi lányok avval is kitűnnek a szomszéd csabai lányok fölött, hogy szépségük mellett szorgosak, munkakedvelők is, a kik nyáron nem huzódnak a nap elől a kukoricásba, sem a füzes árnyékát nem keresik. Büszkek is erre a görömbölyiek, elénekelgetik vasárnaponként utcahosszat:

Görömbölyi lányok szépek, esinosak,
Reggeltől napestig folyton dolgoznak,
Estére kiálnak a ház elejébe,
Ott várják a legényt forró ölelésre.

Mert hát a görömbölyi lányok nemcsak dolgozni, dalolni, de szeretni is tudnak. Hiszen a görömbölyi lányok, mint a faluban beszéltek, mind csókratermettek s olyan igazán nem tud lány szeretni, mint ők. Ragyogó kék szemük szerelemről beszél, míg tüzes piros ajkuk csók után sóvárog.

Mikor nyári estén összejönnek a faluvégen, hangos akkor a község, mintha csak ünnep volna. Szól a nóta az esteli harangszóig. S minő szépen nótáznak a görömbölyi lányok. Ott az alsó kútnál szoktak rendszeresen összejönni, míg a legények a felvégen szokták az estét eltölteni, de csak kőznapokon. Vasárnap azonban egészen másképen mulat a falu. Ilyenkor a fehérszép és a férficselődék a fatornyos községébe előtt jönnek össze rendszeresen a vécsernye után s karéjba ülnek a nagy fatörzseken, melyek a nép számára vannak ottan elhelyezve. Ez a görömbölyieknek a kaszinójuk. Itt van ilyen-

kor apró, öreg, fiatal, egyszóval mind, aki csak számottevő a községi testületben, mint a hogy ők nevezni szokták. Az apró nép ott ugrándozik a százados fák alatt, az öregek pedig csoportokba verődve beszélnek meg a hét történetét, míg a fiatalok, a szökehajú görömbölyi lányok és a nyalka görömbölyi legények, együtt mulatnak. Van ilyenkor nóta, de hát nem is csoda, hisz azok a tüzes szemek mindenkit jókedvre serkentenek, még azt is, akinek fél lába a sir szélén van. A görömbölyi legények ám mind szemre valók, akik nagyon jól elmulatnak a lányok mellett, mert hát értik a módját. Aztán a görömbölyi lányok se arra születtek, hogy egész életüket pártában töltsék el. Nem bizony, mert a görömbölyi lányok között félszázad alatt sem fordul elő egyszer, hogy tizennyolcz éves korukban párt alá ne kerüljenek. Csak egyszer történt meg, arra is csak a legöregebb emberek emlékeznek már s ennek az esetnek fel is van a híre s fel is lesz, míg csak a görömbölyi lányok híre fennmarad. Pedig, hogy az fennmarad, az olyan bizonyos, mint hogy a hajnali csillag az égen ragyog.

Hej, mily öröm nézni őket, mikor úgy körbe fogózza éneklük a lányok:

. . . . Ket kemenceze kalácsom, oda sül is, nem bánom;
vagy a legények zenditik rá:
. . . . ezt Annuskát, ezt Pannuskát
S mikor az öregek kifognak a beszédből,

vények életbeléptetése kevés akadályba ütközött. A kerület belételeére térve át, az egyházak és iskolák fejlődéséről hosszasan, statisztikai adatok alapján tett jelentést. Végül *Kálmiczky János* nyugalmazott esperes, *Tóth Ferencz*, *Soltész Károly*, *Kovács Károly* lelkészek és *Orbán József* nyugalmazott sárospataki tanár elhunytáról emlékezett meg.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után az alsó-borsodi egyházmegye jelentését olvasták fel. Ezen jelentés szerint az egyházmegye gondnokává báró *Vay Elemér* választott meg.

Kun Bertalan püspök szívélyes szavakkal üdvözölte a megválasztott gondnokot, mire báró *Vay Elemér* szép és hatásos beszéddel foglalta el gondnoki székét. Miután előzőleg egyházkerületi világi tanácsbíróvá is megválasztott, ezen állásáról lemondott.

Ragályi Géza megválasztott tornai esperes szintén szép beszéd kíséretében foglalta el székét a kerület esperesei között.

Dókus Ernő kerületi világi főjegyző, valamint *Szalay József* világi aljegyző állásaikról lemondottak. A közgyűlés mindkét lemondást sajnálattal vette tudomásul.

Dr. Finkey József sárospataki jogtanár világi aljegyzővé választatván meg, a hivatalos esküt letette s szép beszédben megköszönte a kerület megtisztelő bizalmát.

Szabó Endre ungi esperes panaszt emelt a „Sárospataki Lapok“ egyik reá vonatkozó cikkelye ellen. A cikknek tartalma az ő személyére és hivatalos állására sértő, mert ebben az mondatik, mintha ő a segélypénzeket egy klikknek közremunkálásával részrehajlóan osztaná ki. Ennek folytán maga ellen fegyelmi vizsgálatot kér.

A közgyűlés *Bernáth Elemér* indítványára egyhangulag kimondotta, hogy az álnév alatt bujkáló cikkíró közleményével foglalkozni méltóságán alulinak tartja s a mennyiben nevezett esperesnek élete s kiváló tevékenysége előtte nyitott könyv, a vizsgálat elrendelését mellőzi s e helyett maga részéről föltétlen bizalmának s érdemei elismerésének ad kifejezést.

A sárospataki főiskola államsegélye ügyében az egyházmegye véleménye alapján kimondotta a közgyűlés, hogy az államsegélyt igénybe venni nem kívánja. Ezzel egyidejűleg megbizta az igazgató tanácsot, hogy a párhuzamos osztályoknak a főiskola saját költségvetése keretében leendő felállítására vonatkozólag javaslatot dolgozzék ki. Amennyiben

ezt a főiskola anyagi ereje megengedi, már ebből a közgyűlésből felhatalmazza az igazgató tanácsot, hogy a párhuzamos osztályt a jövő iskolai év kezdetén rendezze be.

Az egyházkerület történetének megírása céljából a közgyűlés fölhitva a sárospataki irodalmi kört, hogy az egyházak által beadandó adatok beszerzésének megkönnyítése végett kérdő pontokat szerkesztszen.

A közgyűlésnek ma folytatása lesz.

Ruttkay Menyhért.

Meregalli-ünnep a gyárban.

— 1897. május 1-én. —

A diósgyőr-gyártelepi alkalmazottak dalár-egyesületének műkedvelői szeretett direktoruk: *Meregalli* Edvárd rendezői jubileumát ünnepelték folyó évi május hó 1-én. De nemcsak a műkedvelők, hanem a gyártelep összes intelligentiája ünnepelt e napon és osztozott a közörmökben. A szeretet és tisztelet, mely ez alkalommal oly imponáló módon nyilvánult az ünnepelt irányában, annyira magán viseli az őszinte és természetszerűség bélyegét, a minőt vajmi ritkán lehet látni az ilyfajta ünnepléseknél. És nem is fog ezen csodálkozni senki sem, különösen, ha fontolórra vesszük azt a sok fáradságteljes küzdelmet és mindemellett jelentékeny anyagi áldozatokat, melyeket az ünnepelt elsősorban a gyári közönség szórakoztatására hozott; és ha tovább meggondoljuk azt, hogy mindezekkel, a míg egyfelől emlékezetesen szórakoztatott, addig másfelől művelte hazai nyelvünket, nemesítette szívünket. Szóval oktatott, tanított akkor is, mikor mulattunk!

De vessünk egy futó pillantást az ünnepség történeti hátterébe. 1891. évi április hó 25-ig nem volt alkalmas helyiség a gyártelepen, a hol műkedvelői előadásokat lehetett volna tartani. Általánosságban mondom ezt csak, mert színelőadást ezen idő előtt is tartottak s annak megtartása szorosán véve éppen nem tartozott a lehetetlenségek közé; de alkalmas helyiség hiányában a consum és más helyen tartott előadások költségei és óriási fáradaimai sokkal nagyobb mértékben felülmúlták a pillanatnyi ideig élvezett eredményt, hogyszem érdemes lett volna azt továbbra is olyan körülmények között kultiválni. Egyébiránt, mint a közmondás is bizonyítja: „minden kezdet nehéz,“ s itt ez időben különösen, miután a színpad is telje-

sen hiányzott, a kezdeményezők rendkívüli nehézségekkel küzdöttek.

Ezen nehéz küzdelmek alatt érlelődött meg aztán a gondolat, hogy a közel jövőben mindenáron egy alkalmas színterem felállításáról kell gondoskodni. Ugyis történt!

Az 1891. évben épült a vasgyár-telep egyik leghatalmasabb épülete, — a fuiskola. A modern paedagogia követelményeinek mindenben megfelelő remek szép iskolaépület emeleti dísztermében helyezték el akkor Thália oltárát. Remek kis színpad volt az oltár, melyet nagyobb részben Budapesten készítettek. 1891. évi április hó 25-ére tüzetett ki a színház ünnepélyes megnyitása. Leírhatatlan örömrában szöft a gyártelep összes intelligens lakossága, s a jelzett napon a közönség szakadatlanul özönlött az új színházba mindaddig, a míg az egyébként hatalmas terem egész a zsufolásig meg nem telt. A megnyitás programja a következő pontokból állott: I. „Prolog“ a műkedvelők színpadjának felszentelési ünnepélyére, irta: Borsodi *Kovács Béla* ur, vasgyári tanító. Szavalta: *Müller Gizella* urhölgy. II. „Az egyetlen leány.“ vigjáték egy felvonásban, irta: gr. *Fredró Sándor*, fordította: *Radnothfáy S.* Rendezte: *Meregalli Ehrenreich* ur, itt a vasgyárban, mint legelső darabját. III. „Nemzeti zászló,“ kardal, előadta a diósgyőri gyártelepi dalárda. IV. Dalrészlet a „Büvös vadász“ című dalműből. Előadták: *Hnilitschka* Gyuláné és *Pilder Alfrédné* urnők s *Róth Miksa* ur. Zongorán kísérte: *Szebenyi József* ur, vasgyári tanító. A megnyitó előadás kitünően sikerült; a hangulatos „Prolog,“ *Müller Gizella* urhölgy művészi előadásában, meg a dalrészlet „A büvös vadászból,“ ugyszintén „Az egyetlen leány“ egybevágó, compact előadása s a dalárda precziz éneke a végletekig ragadta a közönséget. A megnyitó előadásról a többek közt a következőképpen irt tárczájában a „Borsod“ című lap 18. száma: „Ki látott olyat?! — Hogy füsttől fekete felhők kárpitja egyszer csak megrepedjen és a művészet fehér galambja leszálljon a koromtól fekete hazak közé s ott magának állandó fészket verjen! Ki látott olyat, hogy a szelid Muzsák, kik csak Apolló szentelt berkeiben szeretnek lakozni, bekivánczozzanak az új világ egyik telepére, hol pörölyök zuhogása, gépek zakatolása, pokoli tűzaknak között, rideg számokkal bibelődő emberek minden faju istennek áldoznak inkább, csak az illatos haju Melpomenének nem?! ki látott

mikor már letárgyalták a hét eseményeit, ők is odaállnak a fiatalok mögé, s elmézik a vig mulatókat. Bizonyára eszökbe jut ilyenkor fiatalságuk, a mire az öregek mindig szívesen emlékeznek vissza, mert hát „akkor még jobb idők jártak.“ S míg nézegetik a gondtalan mulatókat, el-elregélnék arról a jobb időkből, mikor még ők is ilyen gondtalanul daloltak a szép lányok mögött.

S míg a multról foly a beszéd, meg-meg-emlékeznek a görömbölyi lányokról is, kik annyira szeretik a falujokat, hogy bűnnek tartanak más községben alapítani családi fészket. Ez már olyan hagyományos szokás a görömbölyiek közt, a mit senki sem sért meg, mert azt megveri az isten. Példa rá Hamari Piroska esete, akit elpartolásáért meg is fogott a község átka. . . .

Hej, pedig az a Hamari Piroska nagyon szép lány volt ám. Nem is ő vétkezett, hanem a szülei. . . .

Sokszor, nagyon sokszor elmesélték már az öregek ennek a szép lánynak a szomorú történetét, de azért mindig szívesen hallgatják. Most is éppen arról mesél az öreg kisbíró s ott hallgatja az egész fél falu:

— A szomszéd csabaiak — meséli az öreg — nem valami dicsérőleg nyilatkoznak rólunk, de mi sem ő rólok. Ők ki vannak zárva a mi falunkból, mi sem megyünk ő hozzájuk, mert, hál' Istennek, nem szorulunk rájuk semmiben sem. Vannak nekünk szép termőmezőink, szebbnél-szebb lányaink s nyalka-

legényeink. A görömbölyi lány nem sóhajtozik csabai legény után s a görömbölyi legény, ha fészket akar alapítani, nem keres magához való párt Csabán, mert hát ott ugysem találna olyan alkalmatost, mint itthon találhat. Egyszóval, mi megéihetünk nálok nélkül, de ők sokszor sóhajtoznak a mi virágaink után. Hanem hiába. Nem volt még olyan görömbölyi lány, a ki szebbnek találta volna a fiainknál a csabai legényeket. Nem is vagyunk mi sógorok.

Egyszer történt meg, bár ne történt volna, hogy a csabai bíró fia átjött hozzánk párt keresni s beleszeretett Hamari András uram virágszáába, Piroskába, akinél szebb lány nem volt az időben Görömbölyön.

Meg is kérte Hamari András uramtól Piroska kezét, ki hamarjában, a nélkül, hogy lányát megkérdezte volna, örülve a gazdag vőnek, el is ígérte a lányát. Pedig Piroska, ki akkurátus görömbölyi lány volt, hallani sem akart arról, hogy az ő tulipános ládáját Csabára vigyék, hogy az ő hullámos szőke haját Csabán szorítsák asszonyi főkötő alá.

De hiába volt Piroskának minden szava, hiába hullatta könyeit, megtartották a kendőzést s három hétre rá sallangos négyes fogat repített Csaba felé, a csabai templomba, az oltár elé, hol sirva pityeregte el az igent. Csabai lányok voltak a lánypajtások, csabai legények voltak a legénypajtások. A görömbölyiek közül senki sem kísérte Csaba felé, az idegenbe.

Mikor az utcán elhaladt a négyes fogat, Kántor János innen a fa alól nézte a menetet. S mikor meglátta Piroskát a tulipános láda tetején, egy piros kendővel intett neki s midőn a menyasszonyt szomorkodni látta, neki is megindultak könyei s úgy sirt, úgy zokogott, hogy az utcagyerekek bámulva nézték, hogy mi baja szegény Jánosnak. Én is ott álltam mellette, mint apró gyerek s megkérdeztem tőle:

— Miért sir János bácsi?

Ránk se tekintett, hanem csak nézte hoszsan a násznépet, Piroskát. . . .

S mikor kiért a faluból a menet, felment a templomba, meghuzta a lélekharangot, mert hát, mint mondta, most temetik az ő Piroskáját.

Csabán nagy ünneppéggel tartották meg az esküvőt, melyen mindenki mulatott, csak Piroska volt szomorú. A csabaiak azt mondták, hogy sajnálja a faluját. Pedig Piroska mást is sajnált, másért is sirt, siratta Kántor Jánost, a kivel olyan összeillő pár voltak, hogy aki együtt meglátta őket, önkénytelenül is elismerte, hogy a két fiatal még az Isten is egymásnak teremtetten. És mégsem lehettek egymáséi, pedig szerették egymást.

Hamari Piroska csabai asszony lett, Kántor János pedig hoppon maradt vőlegény, aki vigaszt keresni eljárt a csabai kertek alá, s onnan leste egy köcserepes ház virágos ablakát, hogy nem láthatná-e meg onnan, akit annyira szeret.

olyat, hogy az élet rideg jözanságu embereit megszerették az ábrándos Muzsák?!

Pedig megtörtént. A diósgyőri hatalmas kincstári gyártelep, miután az ipari alkotások csodáit lerakta s művét betetőzte a modern technika legújabb vívmányaival, oszlopot emelt a művészetnek is és általa saját jobbik én-je dicsőségének.

„Meregalli Ehrenreich gyári tisztviselő tanította be a műkedvelő előadókat és rendezte a darabot,” folytatja tovább a nevezett lap: „Neki, mint szintén műkedvelőnek, becsületére válik a meglepő siker.” „A hol az első kísérlet már ennyi sikert mutat fel, ott igazán szép jövőt várhatunk e dicséretre méltó társadalmi mozgalomtól, s itt valóban nem hiába építették a színházat.” „Folytatása következik” mondja tovább a nevezett újság és jóslata teljesedésbe ment!

A megnyitó előadás óriási sikere nem tévesztette el a hatást; nap-nap multával többen és többen állottak a művészet szolgálatába s a felbuzdult ifjú lelkesedés lobogó tüzevel áldoztak Thaliának. „Az egyetlen leányt” követte a „Kukli prédikációk”; ugyanaz év július hó 12-én közkívántra ismét „Az egyetlen leány” a „Kukli prédikációk”-kal összekötve; 1892. febr. hó 14-én a „Falu rossza”; ugyanez évi február hó 28-án közkívántra másodszor ismét „A falu rossza.” 1892. évi április hó 30-án: „Közügyek” és „Egy szelleműs hölgy”; ezen év december 8-án „A cigány” stb. jelesebb és nagyobb darabok. Ez utóbbi darab előadása ismét emlékezetes maradt, mert a hovatovább fejlődő gyári viszonyok folytán alakosság számárohamosan felszökött annyira, hogy a finiskola emeletén levő színterem már többé nem felelhetett meg a kívánt célnek, ebből kifolyólag ismét alkalmas és az előbbinél jóval nagyobb színteremről és színpadról kellett gondoskodni, a mely a színházat látogató közönség igényeit teljes mértékben kielégíthette. Így történt aztán, hogy a gyári vendéglő kiépítése által a műkedvelők olyan helyiség birtokába jutottak, a mely az igényeknek minden irányban teljesen megfelel. Az új helyiségben a színpad is jókora nagyobbodást nyert! felszerelése is teljesen kiegészítetett. „A cigány” már a gyári vendéglő színterében lett bemutatva. És azóta szakadatlanul folytak az előadások, főleg a téli hónapokban és folynak ma is.

Az első bemutató előadástól fogva a műkedvelők táborában elég változás történt; ma már igen kevés van a Muzsa szolgálatában a régiak közül; újabb-újabb generáció jön, a régiak nyugodni térnek, helyet adva az ifjú erőnek. Csak a direktor maradt a régi, csak ő nem fáradt még el, hanem áll szilárdan, mint a rengetegek büszke tölgye; lelke még a régi fiatalos erővel bír, föl sem veszi a vihart, fáradsalmakat. Huszonöt darabba öntött lelket, huszonöt darabban mutatott nekünk jóleső örömet az életből. Ha ő nincs, ki tudja az élet sava mellett élveztünk volna-e csak felényi örömet is.

Huszonötödik darabját kívánja a közönség ismételt bemutatva látni és ő nem hátrál meg, hanem viszi táborát ismét a színpadra, játszat és mulattat. A huszonöt előadáson tapintatos, bölcs és előrelátó direktori talentuma folyton gyarapodott; körültekintő vezetése alatt a műkedvelői egyesület folyton nagyobbodott, úgy számban, mint erőben. 25-ik előadásának úgy a közönség, mint a műkedvelők ünnepet szenteltek. Csendesen, titokban készült az egész; de nem is lehetett volna nyíltan készülni rá, mert ismert szerénysége kitért volna előle. Hanem annál meglepőbb volt! Minket pedig végtelen boldoggá tesz azon tudat, hogy szeretett mesterünknek jóleső örömet okoztunk, visszaadtunk tehát valamit abból, a mit nekünk oly sokszor szerzett. Az ünnepegyetemen egyébként a következő: Megnyitól a vasgyári zenekar játszott egy nehéz kompozíciójú zenedarabot. Ezután a „Szerelm és örökség”, utána a „Katonásan” című vígjátékokat adták elő a műkedvelők közkívántra másodszor. Az első előadás alkalmával már részletesen ismerttettem az egyes műkedvelők alakítását, most csak annyit mondom, hogy Pák Erzsike, Brodreisz Róza, Faller Gizi urhölgyek, valamint Oláh Miklós, Keresztes Venczel, Andrassy Pál, Zsiros Lajos, Ocsenás János, Szeppelt Kálmán és Roth József urak most is ügyesen és kitűnő alakítással játszották meg szerepeiket s zajos tapsra s lelkesedésre ragadták a közönséget.

Az előadás végeztével a közönség zajos és szünni nem akaró tapsokkal provokálta a rendezőt, a ki csakhamar meg is jelent kedves műkedvelői társaságában. Ekkor dr. Soltész Károly, gyári főorvos, a dalár egyesület érdemes elnöke lépett a színpadra; rövid, de szívet-lelket megható gyönyörű

beszédben méltatta az ünnepeit érdemeit. Beszéde végeztével átnyújtotta neki a dalárda remek babérkoszoruját, a melynek szalagán a következő felirat áll: „Meregalli Ede urnak, a 25-ik műkedvelői előadás fáradhatatlan rendezőjének, hálás elismerése jeléül az alkalmazottak dalegylete”. Ezután Ocsenás János a műkedvelők nevében nyújtott át egy élő virágokból font remek lantot. Nyújtottak még két hatalmas csoportfényképet is, az egyiken műkedvelők kosztyimképekben, a másikon pedig rendes öltözékben láthatók. A jószágos arcú direktornak pedig ezek láttára szemei megteltek könnyel, s remegő hangon csak ennyit mondott: „Köszönöm”. Erre aztán ismét kitört a lelkesedés viharja; zúgott a taps, harsogott az „éljen” végig a hatalmas termen.

Az ünnepegyetemen a dalárda szép előadása zárta be. Előadta: „Mikor megyek az oltárhoz” című dalt, nagy hatással, a mi egyébiránt Tóth Ferencz urat, a dalegylet fáradhatatlan karnagyát dicséri.

Ennyi volt az egész ünnep; nem sok, de szívből jött és a szeretet igaz heve lengette át.

Ezek lefolyása után kezdetét vette a táncz, a mely csak a hajnali órákban ért véget. A zenét a gyári zenekar szolgáltatta, Reiter karmester jeles vezetése alatt.

Egy füst alatt alkalmoszerűnek tartom fölemlíteni, hogy az ünnepegyetemen tartott előadások tiszta jövedelmei egytől-egyig jótékony célokra fordítottak — és így nemcsak az az érdeme szeretve tisztelt direktorunknak, hogy mulattatott, oktatott és tanított, hanem az is, hogy ezekkel kapcsolatosan segített az anyagi bajokon ott, a hol arra szükség volt. Ezen utóbbi darab első előadásának tiszta jövedelme 100 frt, egy önhibáján kívül munkaképtelenné vált gyári alkalmazott segélyezésére fordított. Gyönyörű levélben mondott köszönetet az illető, úgy az érdemes direktornak, mint a fáradhatatlan műkedvelőknek.

És most kedves direktor! dr. Soltész főorvos urral én is szívből kívánom, hogy az Isten még soká tartsa, hogy 100-ik darabját is megjubilálhassuk

Szikulus.

Némelyek attól tartottak, hogy Kántor János megtalálja ölni valahol szerelmi bujában a csabai bíró fiát, de ez nem következett be, mert sokkal jobban szerette Piroskát, mintsem hogy neki ezáltal bánatot okozzon, hogy gyászba borítsa.

Hanem a csabai kertek alá gyakran látogatott, hol az ingoványok közt húzta meg magát, s onnan leste Hamari Piroskát, elveszett kedvesét. S addig leste, addig várta az elrabolt kedvest, míg egy nyári estefelén észre vette, amint a faluszelei kuthoz ment vizet meríteni.

Keresztül vágott az ingoványon egyenesen Piroska felé, ki szinte megrettent, midőn Kántor Jánost a csabai kútnál maga előtt látta.

— Jó estét Piroska asszony.

— Magának is János.

S többet nem bírtak szólni Kántor János megmerítette a vedret a kútnál, átadta Piroskának, ki szépen megköszönte a szíves fáradságot.

— Máskor is, Piroska asszony, válaszolt János.

A menyecske megértette e szavakat, de nem szólt semmit. Annál többet mondott piruló arcza, bogár két szeme. S mintha kergetnék, fogta a vedret és sietett be a falu felé. Kántor János utána kiáltott:

— Jó éjt Piroska asszony!

— Magának is János, volt az egyszerű válasz.

S midőn a csabai falu utcáján eltűnt a Piroska alakja, Kántor János némi vigasztalással, hogy láthatta elveszett kedvesét, neki vágott a hepe-hupás ingoványnak torony iránt Görömböly felé.

De már másnap este megint ott volt a kertek alatt. Várta Piroskát, ki a rendes időben el is jött a kútra. Kántor János örömmel sietett elébe.

— Tehát eljött Piroska asszony?

— Eljöttem, János, mert tudtam, hogy itt lesz.

— Hát a csabai menyecske nem feledte még el a görömbölyi legényt?

— Soha, János.

Olyan bánatosan ejtette ki szavait, mintha bocsánatot akart volna kérni hűtlenségeért.

— Hát a görömbölyi legény nem feledte még el a hűtlen görömbölyi lányt?

— Soha, Piroska.

— Pedig megérdemelné, hogy nem volt elég erős ellenállani. De hát mért teremtette az Isten gyengének a lányt, mért nem olyan erős az is, mint a férfi. . . . Akkor nem busulna mostan a görömbölyi legény s boldog volna a görömbölyi lány.

— Hát így nem vagy boldog?

— Csaba nem Görömböly, a csabai bíró fia nem görömbölyi legény. A madár is abban az erdőben szereti megrakni fészket, a melyben felneveltek. De sokat is sírok, midőn meglátom a görömbölyi templom tornyát, midőn eszembe jutnak a leánykori napok, mikor még . . .

— Mikor még együtt, ketten jártunk a templomba, mikor még együtt mulattunk a görömbölyi községhez előtt. Boldog napok

voltak azok, Piroska, de mit ér?! Most talán jobb volna, ha soha nem értük volna meg azt a napot.

— Nem a, János.

— Nem?

— Legalább elmondhatjuk, hogy boldogok voltunk.

János megölelte a szép fiatal menyecskét s önkénytelenül vonta magával a hívogatóan zizegő káka közé, a hol nem láthatják a csabaiak s nem árulja el senki a boldogságukat.

S míg az esti szellő lassan végig suhogott az imbolygó kákalevelek között, a két szerelmes szív hosszú csókokban egybeforrva regélt a széttépett boldogságról . . .

S a megriadt kacsák esténként látták a görömbölyi legényt s a csabai menyecskét.

Hanem a csabai asszonyok csakhamar elkezdtek pletykáznia a kertalji szerelmesekről, a bíró menyéről s ezek a hírek eljutottak a bíró fiának a fülébe is, ki haragjába úgy megütötte a hámfával Hamari Piroskát, hogy a szegény belehalt.

S Csabán senki sem hullatott könyvet érte. Az asszonyok kárörvendve beszéltek a kertalji jelenetekről s lenézően szótték hozzá a szegény Piroska történetéhez:

— Görömbölyi lány volt . . .

Bizony az volt, a ki nem tudott boldog lenni a csabai köcserepes házban s nem tudott szeretni csabai legényt.

H I R E K.

Május Miskolczon.

A virágfakadás, hureczkodás és a szocialisták ünnepe fényesen vonult be mult szombaton városunkba.

Örök idők óta csábosan, édes sejtelemmel, csodás zsongással van tele május éjszakája, mely lágyabb érzéseket fakaszt a kérgesebb szivekben is. És mégis vannak emberek, a kik haragszanak május elsejére. Ezek a rendőrök.

Miskolczon az összes rendőrség készenlétben volt május éjszakáján. Attól tartottak, hogy a szocialisták a szokásos zajjal és fejbeverésekkel fogják hirdetni elveiket. Ámde Miskolczon ninosenek ilyen zavarodott elméjű emberek. Miskolczon szilaj magyar vér akad elég, de május éjszakáján nem háborog, mert nincs oka a háborgásra.

Nem is zavarta meg a békét semmi.

Csillagos éjszaka volt, mélységesen csöndes, hogy az ember szinte hallani vélte, a mint az ágakon fölpattannak a bimbók kelyhei.

Nagyon boldog az olyan ember kétségkívül, a ki ábrándozva virraszthatja át ezt az éjszakát, de milyen nehéz virrasztani az ábrándozók éjszakáján a rendőrnek, a kinek élete csupa rideg valóság, a kik dolgoznak naponta 14—16, sokszor 20 órát, havi 20—25 forintért, a kik családot tartanak fenn, melynek körébe kimerüléstől roskadozva térnek meg.

Ezek is átvirrasztották a május éjszakáját a poétákkal és ábrándozókkal. Nekik alkalmasint csak a poétákra és ábrándozókra vala gondjuk, mert nem vették észre, hogy a *Koos Soma* üzletét betörők ostromolták vala s onnan azok a bizonyos „ismeretlen tettesek” több értékes tárgyat és pénzt elemeltek vala.

A gyönyörű éj idylljébe ez is igen szépen beleillett.

Az első májusi reggel bájosan szép volt. Nem nagyithatja a legszebben zengő lant sem a májusi reggel szépségeit. Alig hajnalodott, már nagy társaságok vonultak föl a városból az Avasra, hogy a nap felkeltének pompás látványában gyönyörködhessenek s a hajnali levegőt szivhassák. Öt órakor már népesek voltak a fasorok. Nyitva voltak az avasi mulató-helyek. Itt-ott a fülemile éneke hallatszott, mely nagyon jól illett a májusi reggel poéziséhez.

A poézis egyébaránt csak az Avasra szorult, mert lent a városban a nehéz próza ide-oda döcögő butoros szekerei nyikorogtak, jelezve, hogy a tüneményes szép reggel nem csupán a gondtalanság, a poézis reggele.

Igen sok butoros kocsit járt keresztül-kasul az utcákon bent is az aszfaltos negyedben, kint is a szűz talaju utcákon: nagy szekerek fényes, gyékényvel és pokrócczal óvott butorokkal és kis szekerek lyukas szalmazsákokkal, töröttlábu fenyőfa asztalokkal és rozzant székekkel, kis sámlikkal és bölcsőkkel szegény ember ringye-rongyával.

Egy ilyen hureczkodó szekér bizony egy az utcára kivonuló történet szegénységről és jobb módrról. Ezuttal szokatlanul sok butoros kocsit jár, az esztendő hureczkodás ugylátszik nagyobb mérvű a szokottnál, volt is sok baj a rendőrségnél. A gazdák és lakók között fölmerült differenciákat még mai napig is tárgyalják.

Ami pedig a májusi reggel harmadik tényezőit, a szocialistákat illeti, azokról nem sok a följegyezni való, mert Miskolczon van ugyan néhány bujtogató, akik szivesen elünnepelnék pénzszerző munka helyett ezt a hétköznapot is, de józan munkás-nép nem megy a szavuk után és aki hajt is ma még rájuk, az is meggyőződik hovaelőbb, hogy a sok szíjas ember csak bajba sodorhatja őket, anyagi és erkölcsi bajba és ennek a tudatában józanabb irányban keresi a munkások érdekeit

— **Esküvő.** Dr. *Tüdös István*, sárospataki theologiai tanár, a „Sárospataki Lapok” felelős szerkesztője s lapunknak is kiváló munkatársa szombaton, e hó 1-én délelőtt 11 órakor esküdtött örök hűséget *Tóth Ilona* urhölgynek, *Tóth Dániel* miskolczi ev. ref. lelkész és esperes szép és műveltlekű leányának Miskolczon, a Kossuth-utcai ev. ref. templomban. Az esketési szertartást *Novák Lajos* sárospataki theologiai tanár és főiskolai lelkész végezte, a ki magas szárnyalatu remek beszédet intézett az ifju párhoz. A tiszta szerelemszötte szép frigyét ragyogja be a boldogság napsugára!

— **Előléptetés.** A pénzügyminiszter *Hubay József* miskolczi helyettes pénzügyigazgatót a VIII. fizetési osztály I. rangfokozatába léptette elő.

— **Mária Terézia hálószobája.** Keresztes-Nyárádon régenté egy ódon jezsuita klostrom állott, a melynek szentéletű lakói néhány évvel ezelőtt más vidékre költöztek. *Majthényi Ádám* cs. és kir. kamarás, volt országgyűlési képviselő vásárolta meg ekkor a komor külsejű épületet, a melyet renováltatott s kastélyvá változtatott át. Ennek a kastélyvá varázsolt klostromnak van mintegy 8—10 góth- és renaissance-stilű butorokkal berendezett szobája; köztük legérdekesebb az a terem, a melyet *Mária Terézia* királynő hálószobájának butorai ékesítenek. Vannak ott ezenkívül XVI. Lajos korabeli butorok nagy számmal, dohányzó-szoba, ereklyék stb. A kastély jelenlegi ura, *Majthényi Ádám*, ki maga is nagy műbarát, ezeket az eddig rejtett, érdekes régiségeket most a tudósoknak és történet-buvároknak is hozzáférhetőkké akarja tenni, s azért felkéri mindazokat, a kik ily irányu tanulmányokat óhajtanak tenni, jöjjenek el a keresztes-nyárádi kastélyba, a hol minden egyes tárgyat tüzetesen meg szemlélhetnek, s ezekre nézve egyuttal kimerítő felvilágosításokat is fognak nyerni.

— **Halálozás.** Egy talpig derék, hivatásának élő férfiú, páratlan családapa: *Denecke Czézár* hunyta le szemét hétfőn délután örök álmura. A széles körben ismert férfiú még korai elhunyt mély megdöbbenést keltett városunk közönsége körében. Mint jeles fogorvos a szenvedő emberiség szolgálatában állott. Minden szép és nemes eszmének pártolója volt. Ezért fáj az ő elhunyt mindnyájunknak, de legjobban fáj annak a kiterjedt családnak, mely az ő elköltözésével gyámol és támasz nélkül maradt. Temetése ma délután lesz. Nyugodjék békében!

— **Halálozás.** Özv. *Kerek Karolyné* aszszony, városunk egyik legrégebb és legmegbízhatóbb cselédelhelyező intézetének tulajdonosnője f. hó 1-én, hosszas és sorvasztó betegség után, életének 78-ik évében elhunyt. Nyugodjék békében.

— **Névváltoztatás.** *Prokób Antal*, miskolczi illetőségű, ugyanitt lakos, valamint kiskorú gyermekei: *Béla*, *Barnabás*, *Jenő* és *Lujza* vezetéknevének „*Putnoki*”-ra kért átváltoztatása, f. évi 39.750. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Sörárpa-vásár Miskolczon.** A miskolczi ipar- és kereskedelmi kamara s annak elnöke: *Radvány István* tevékenységének köszönhető, hogy ez év őszén Miskolczon országos sörárpa-vásár lesz. A Országos Magyar Gazdasági Egylet ugyanis ez év őszén országos sörárpa-vásárt szándékozik a vidéken is tartani. E czélból Pozsony és S.-A.-Ujhelyt jelölte ki a vásár székhelyéül. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara azonban teljes tudatában Miskolcz város kereskedelmi jelentőségének, épen az árpaforgalom terén, átiratot intézett az Orsz. Magyar Gazdasági Egyletnek, tüzetesen megindokolván, hogy hazánk északkeleti részén árpavásár rendezésére egyedül *Miskolcz* alkalmas, melyre multja, jelen helyzete s berendezései jogosítják. Az Orsz. Gazdasági Egyletet a Kamarát ennél fogva meghívta az árpavásár ügyében Budapesten április hó 28-án tartott ülésre, melyen a kamarát *Radvány István* elnök képviselte. Az ülés mindvégig érdekes

lefolyasu volt. A kamara javaslata, *Radvány* elnök részletesen kifejtven s indokolván azt, elfogadtatott s kimondatott, hogy az országos sörárpa-vásár *Miskolczon* (és *Pozsonyban*) tartassék. A vásár, mely szeptemberben lesz, az Országos Gazdasági Egylet rendezé, de a vásári bizottságban képviselve lesz a borsodi egyesület és a kamara. Igen élénk vita volt a vásári szabályzat azon pontja felett, melyet a Gazdasági Egylet javasolt, t. i., hogy a „kereskedők terménye a vásárra nem bocsátható.” E pont, mely nemcsak a kereskedő osztály, hanem magának a gazdáközönségnek s a vásárnak érdekébe is ütközik, *Radvány* elnök kihagyni indítványozta. Hosszu, heves felszólalások után *Radvány* javaslata elfogadtatott s a kereskedőket korlátozó pont kihagyatott. Az országos sörárpa-vásár egyike azon figyelemreméltó kísérleteknek, melyek a nagyobb vidéki góczpontok forgalmának emelését czélozzák. Nagyon örvendetes tehát, hogy sikerült a Kereskedelmi és Iparkamarának kereskülvinni azt, hogy a vásárok egyike Miskolczon tartassék, e város jelentőségének, súlyának, de általán idegen forgalma növekedésének nagy előnyére.

— **Diszebéd.** *Báró Vay Béla* főrendiházi alelnök s a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület főgondnoka a kerületi közgyűlésre össesereglett egyházi és világi férfiak tiszteletére fényes ebédet adott a Népkert vendéglőjében, mely alkalommal a szellemes pohárköszöntők csaknem egymást követték. A toasztok sorát *Radócsi György* főjegyző nyitotta meg, a ki két gyönyörű beszédben *Kun Bertalan* püspököt és *báró Vay Béla* főgondnokot éltette. *Bernáth Elemér*, mint legidősebb egyházmegyei gondnok a legfiatalabb egyházmegyei gondnokot; *báró Vay Elemér* éltette. *Fejes István* a kerület világi férfaiért, különösen *Dókus Ernő*ért emelt poharat. *Farkas Abraham* a kerületi lelkészeinek hazafiságára üritette poharát. *Szinyey Gerzson* dr. *Tarnay Gyula* Borsodvármegye alispánját éltette. *Nagy Pál* mint legidősebb esperes a legfiatalabb esperesért: *Ragályi Géza* tornai esperesért és *Fejes István*ért a református egyház szemefenyéért; dr. *Tarnay Gyula* Kun Bertalan és *báró Vay Béla* elnökökért; *Czinke István* dr. *Finkey József*ért, mint legfiatalabb aljegyzőért emelt poharat. *Fejes István* a sárospataki főiskola önállóságaért és függetlenségeért üritett poharat. Az ebéd alatt pompás hangulat uralkodott, melynek a szellemi élvezeten kívül a *Mayer József* vendéglős által felszolgált magyaros eledelek és zamatos borok voltak okai. A társaság délután 5 órakor oszlott szét.

— **Diak-majális.** A miskolczi ev. ref. főgimnázium tanuló ifjusága — mint már említettük — e hó 25-én tartja tavaszi táncmulatságát a Népkertben. A mulatság rendezőségét már megválasztotta. Tanár-elnök: *Jármay József*, ifjuság elnök: *Lichtenstein Gyula*, jegyző: *Novák Emil*, pénztáros: *Grünfeld József*, ellenőr: *Gömöry Barna*. A tisztikart 12 tagból álló tevékeny rendezői kar egészíti ki.

— **A miskolczi ügyvédi kamara** 1897-ik évi május hó 23-án d.-e. 9 órakor Miskolczon, a kir. fenyítő törvényszék termében közgyűlést fog tartani, melynek főbb tárgyai lesznek: 1-ször. A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszteriumhoz felterjesztendő évi jelentés felolvasása és megvitatása. 2-ször. Az ügyvédi kamara 1896-ik évi bevételeiről és kiadásairól vezetett számadás felülvizsgálása, illetve jóváhagyása. 3-ször. Az ügyvédi kamara segélypénztári számadás felülvizsgálása, illetve jóváhagyása. 4-ször. Az 1897-ik évi számadások eszközendő felülvizsgálása végett a bizottság megválasztása. 5-ször. A volt miskolczi ügyvédegyleti alapítvány kezeléséről szóló jelentés felolvasása. 6-ször. A miskolczi ügyvédek egylete pénztára számadása megvizsgálása. 7-ször. Az ügyvédi kamara 1897-ik évi költségelirányzatának s mikénti fede-

zésének megállapítása. Egyéb felmerülhető kérdések.

— **Sétahangverseny.** A helyőrség zenekara holnap, csütörtöktől kezdődőleg minden csütörtökön d. u. 5 órától 6¹/₂ óráig sétahangversenyt rendez a Népkert kiosk-helyiségében. Ha a csütörtöki napokra ünnep esik, vagy kedvezőtlen az időjárás, úgy a térzene mindig pénteken tartatik meg.

— **Betörés.** Koos Soma üveg- és porcelánkereskedő üzletében, péntekről szombatra virradó éjjel betörést követtek el. A betörők a Széchenyi-utcán levő üzletnek udvarra nyíló vasajtójának kifeszítése által hatoltak az üzletbe. Ott egy bezárt asztalfiókot kifeszítettek s az abban elhelyezve volt japáni alakokkal díszített pénztartó dobozt, — melyben 6 db 10 frtos volt. — továbbá egy bádóg kosáralaku pénztartó dobozkat, melyben 2 db 10 frtos, 1 drb 5 frtos és 3 frt apró pénzt, végül az asztalfiókban szabadon volt 20 frtnyi aprópénzt elloptak. A rendőrség ez ügyben megindította a legerélyesebb nyomozást.

— **Turistaság.** A m. turista-egyesület Borsodi Bükk-osztálya vasárnap tartotta az évi első kirándulását. A kirándulás daczára a borongós idő okozta nagy részvétlenségnek, eléggé jól sikerült. Az utiterv megváltozott; a mennyiben Szentpéterről este 9 órakor vonat május 1. óta nem közlekedik. Lelkes turistáink a „vörös templom“-tól elindulva megmászák a „Kerek“-hegyet, „Erenyő“-hegyet és a „Cserna-tetőt“. Onnan leereszkedtek „Pereczes“-re, a hol a délután fáradalmait kellemesen kipihenve, nagyot ittak a turistaság felvirágzására. — A kisebb kaliberű kirándulás este 10 órakor ért véget.

— **Kérelem.** Tisztelettel kérem mindazokat, a kik „A matyó-nép élete“ című munkámra előfizetőket voltak szívesek gyűjteni, szíveskedjenek a gyűjtő-íveket hozzám május 10-ig az előfizetéssel együtt beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma felől tájékozódhassam. Liptó Szentmiklós, 1897. május 3. *Istvánffy Gyula.*

— **A harmadik polgármester.** Élénk eszmecsere folyik a pletyka-dombon a városok újjárendezéséről nyilvánosságra jutott reformok dolgában. Az is van abban, hogy a reformok szerint a 30,000 lakosságon túl népes városoknak két polgármestere lenne: egy a király által kinevezett, egy választott. Az első, aki csak reprezentál, a másik, aki közigazgat. Tárgyalták azt is és komoly szóval hozzátette valaki a pletyka-dombi tanácskozásban:

— Akkor Miskolcznak három polgármester kell. Kettő nem elég.

— Miért?

— Hát az egyik, aki reprezentál, a másik, aki közigazgat . . .

— No, a harmadik?

— A bankett-rendező.

— **Insektor a legerősebb rovarpor.** 20, 40 és 60 kros csomagokban. Poloska-szesz egy üveg 25 kr., kaphatók egyedül Szabó Béla droguériájában Miskolczon. — Ugyanott minden e szakmába vágó idényszerű cikkek, u. m.: naftalin, benzín, szalmiákszesz, terpentín, aphanizon, panamaforgács, tengeri só, szivacsok és flottirozó keztyűk stb.

— **Egy, kávéhoz való finom egész kuglóf** 20 krajczár, kitűnő Stollwerck-féle kölni csokoládé, 1 kis láda 2¹/₂ kg. tartalommal 3 frt 25 kr., 1 tábla 6 szelettel 35 kr., 1 szelet 6 kr., úgy főzéshez, mint csemegének elsőrendű csokoládé, a legfinomabb francia dessert-bonbonok, kaphatók a *Megay* cukrászdájában.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Kontz Miklós.

Lapszerkesztő és kiadó:

Ruttkay Menyhért.

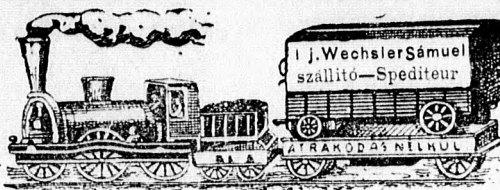
Lakásváltoztatás.

Dr. GRÜN MIKSA orvos
lakását május 1-től Széchenyi-utca 70. sz.

Lengyel-féle ház I. emeletére helyezte át.

Feljárt a Kossuth-utczáról.

Szállítási hivatal az összes vasutak részére.

Ifj. Wechsler Sámuel
szállító-czég
Miskolczon, Széchenyi-utca 14. sz.

Katonai és kincstári szállító

Elfogad költöztetéseket

belül kárpitozott butorszállító kocsikban, úgy helyben, mint bármely vasuti állomásra.

Ezen célra — vidékre — zárt vagy nyitott butorszállító kocsik kölcsön is adatnak.

Tudomására adom a n.é. közönségnek, hogy a kik a májusi költözködésre most előjegyzik magukat, árkedvezményben részesülnek.

Szállítási hivatal az összes vasutak részére.

PICK JAKAB
BUTORGYAROS, KÁRPITOS ÉS DISZÍTÓ
MISKOLCZON

Takarékpénztár-épület.

NAGY RAKTAR:
menyasszonyok kiházasítására szükséges teljes berendezésben,
háló-, ebédlő- és úri szoba, szalon-, loudoir- és irodaberendezések tetszés szerinti kivitelben,
továbbá teljes berendezések
szállodák, kávéházak, restauratók, gyógy- és fürdőházak, nyaralók,
klubok, kaszinók, egyletek, hivatalok,
valamint
berendezési butorok orvosok és ügyvédek részére.

NAGY VÁLASZTÉK:
vas- és hajlitott bútorokban, függönyökben, szalon- és futószőnyegekben,
nemkülönb
képek-, tükrök- és pipere-butorokban.

Saját asztalos- és kárpitos-műhelyemben a legjobb munkaerők vannak alkalmazva.

Alólirottak bátorkodunk a nagyérdemű közönség figyelmét

a Chr. Weyrauch & Co.-féle gyorsan száradó és szagtalan

BORSZESZ PADLÓFÉNYMÁZRA

felhívni. — Ezen fénymaz a legjobb padlómázoló szer, gyorsan szárad, szagtalan, igen tartós és mosható is. Kapható tisztán, szín nélkül, továbbá sötét és világosabb színekben. 1 kilos üveg ára 1 frt 20 kr., 1/2 kilos üveg ára 60 kr.

Főraktára Miskolcz és vidékére

Weidlich Pál mag- és fűszerkereskedésében a „fekete kutyához”
MISKOLCZON.

Tisztelettel *Chr. Weyrauch & Co.*

A közelgő nyári idény alkalmából van szerencsém a n.-é. közönség b. tudomására hozni, hogy minden télen át használt ruhákat, utazó-bundákat, szőrmeféléket és szobaszőnyegeket stb.

nyári gondozásra

mérsékelt áron elfogadok.

*Javítások és átalakítások nyáron
át jutányos árban eszközöltetnek.*

Tisztelettel

VÖNEKY MIHÁLY,

szücs.

Üzlethelyiség: Kazinczy-utca 23 (a Seper-szállóval szemben.)

Vadbőrök kikészítése
gyorsan eszközöltetik.

Kül- és belföldi szőrmekraktár.

„SANTAL EGGER”

hathatós szer, felülmúlja a külföldi gyártmányokat **uj és idült bajoknál.**
1 üveg 1 frt 50 kr.

Injectiv Hamamelis Virginica

Dr. Grobke tanártól.

A legbiztosabban gyógyító külszer **uj és idült folyásoknál** férfiak és nőknek.

1 üveg 70 kr.

Fő- és szétküldési raktár:

Egger-féle „Nádor” gyógyszertár,
Budapest, VI. Váci körút 17.

Miskolczon kapható:

BARUCH GYULA gyógyszertárában
az „Oroszlánhoz”.

Menyasszonyi kelengyék.

Uj üzletmegnyitás!

Van szerencsénk a n.-é közönség szives tudomására hozni, hogy a

Rosenberg Gyula Széchenyi-u. 9. sz. a. volt fióküzletének helyiségében egy teljesen újoman berendezett

rőfös, divat és vászon-áruháza

nyitottunk

Rendkívüli jó összeköttetések lehetővé teszik tisztelt vevőinknek a legújabb fekete, színes, angol és francia **ruhakelméket**, valódi cosmanosi creton, batiszt, satén, pique és egyéb **mosó árukat**, továbbá valódi szépségi és sziléziai **vásznakat**, valódi lyoni selymeket férfi és női fehérneműket **rendkívüli olcsó árban** szolgálhatni, annival is inkább, mivel elvünk **CSEKÉLY HASZON ÉS NAGY FORGALOM.**

A n.-é hölgyközönség szives pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

BARTA és ROSENBERG
divatkereskedők.

A volt Lázár-féle bőrkereskedéssel szemben.

Nagy paplan- és matracgyár.

Szőnyeg-, függöny- és ágysterítők.

